+ در «قاب کوچک» بخوانید
پرونده‌ای متفاوت برای مختارنامه

بررسی چالش‌های ترامپ پس از برکناری جان بولتون و تقویت استیضاح دولتش
ترامپ چگونه بی«جان» شد؟

جام جم
روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
WWW.JAMEJAMDAILY.IR
شنبه ۲۳ شهریور ۱۳۹۸ | ۱۴ محرم ۱۴۴۱ | ۲۰ صفحه | سال بیستم - شماره ۵۴۷۷ | استان تهران و البرز ۲۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۱۰۰۰ تومان | Saturday - 2019 SEP 14

۸

جام جم از مقایسه هزینه تمام شده کالاهای اساسی وارداتی با دلار ۴۲۰۰ تومانی نسبت به قیمت‌های بازار گزارش می‌دهد

۳۳ میلیارد دلار در جیب وارد کنندگان

۳

گزارش جام جم از جزئیات سری سوم مجموعه ستایش در گفت‌وگو با کارگردان این سریال

فصل پرچالش «فردوس»

۶

تحلیل معادلات جدید محور مقاومت در گفت‌وگو با محمدعلی مهتدی

هندسه ایستادگی

روند تحولات در یک ماه گذشته در منطقه شتاب فزاینده‌ای گرفته و اتفاقات و رویدادها، حاکی از ورود محور مقاومت به فاز جدیدی از ایستادگی در برابر آمریکا و رژیم صهیونیستی است.

محمدعلی مهتدی، تحلیلگر مسائل منطقه در گفت‌وگو با جام جم بر این نکته تاکید دارد که روز به روز ضمن افزایش اقتدار جمهوری اسلامی و هم‌پیمانانش در محور مقاومت، عرصه بر دشمنان ایران و جریان مقاومت تنگ‌تر خواهد شد.

۲

دکتر علی عسکری در دیدار با رئیس رادیو و تلویزیون بلاروس تأکید کرد

«خانواده»؛ محور تولیدات رسانه ملی

رئیس سازمان صداوسیما در سفر به بلاروس با رئیس رادیو وتلویزیون این کشور دیدار و درخصوص گسترش تعاملات رادیووتلویزیونی گفت‌وگو کرد.

به گزارش روابط عمومی رسانه ملی، دکتر علی عسکری در این سفر که به دعوت همتای بلاروسی انجام شد، با اشاره به توانمندی‌ها و پیشرفت‌های رادیو و تلویزیون در ایران گفت: کشور ما، کشوری انقلابی است و به برکت انقلاب هر روز در حال رشد و پیشرفت در همه زمینه‌ها هستیم.

۱

گزارش میدانی جام جم از بازار آشفته نوشت‌افزار که دست بسیاری از خانواده‌ها را بسته است

بارِ گران لوازم‌التحریر

۱۸

پرونده ویژه

دختر آبی، نهنگ آبی، موج آبی
نگاهی به فرامتن حادثه تلخ خودسوزی
سحر خدایاری
۱
مسأله‌ای به نام «کاسبان چالش»
نقد و بررسی ماجرای دختر آبی
در برنامه صبح بخیر ایران
۷
نیچه، ژیان، پیشی ناز و دیگران!
بررسی مطالب صبا کمالی در کانالش ما را با
واقعیت‌های جدیدی مواجه می‌کند
۹
خانم کمالی! دعاگویتان بودم
یادداشتی از حامد عسکری
۲۰

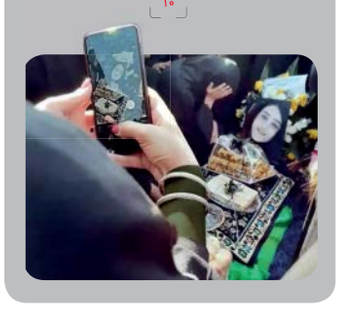

نگاهی به فرامتن حادثه تلخ خودسوزی سحر خدایاری

دختر آبی، نهنگ آبی، موج آبی

محمد عکاف
روزنامه‌نگار

ظهر دوشنبه ۱۱ شهریورماه ۱۳۹۸ خبری کوتاه درباره خودسوزی دختری مقابل یکی از واحدهای قضایی در شبکه‌های اجتماعی و پس از آن در رسانه‌ها منتشر می‌شود و منبع آگاه قضایی از دختری سخن می‌گوید که هنگام خروج از دادگاه در اقدامی غیرمنتظره خودش را آتش زده است.

در زمانی کوتاه خبر آن قدر برای کاربران فضای مجازی و رسانه‌ها جذاب می‌شود که واکنش‌های متنوع و متعددی در جامعه برمی‌انگیزاند. ابتدا دختر خودسوز «سارا» معرفی می‌شود اما در اندک زمانی نام واقعی‌اش فاش می‌شود: «سحر خدایاری»! اما این بار هم فضای مجازی، مجال کشف نام واقعی او را نمی‌دهد و نام «دختر آبی» بر سر زبان‌ها می‌افتد و به هشتگ و ترند تبدیل می‌شود.

دختری با کلاه‌گیس آبی

ماجرای خالق داستان تراژیک این روزها از آنجایی شروع می‌شود که هفته آخر اسفندماه سال ۱۳۹۷ برای تماشای بازی استقلال تهران و العین راهی تهران می‌شود. آن هم با لباس مبدل... با کلاه‌گیس آبی و یک پالتوی بلند! وقتی مأموران طبق عرف مسابقات ورزشی می‌خواهند او را بازرسی بدنی کنند با ممانعتش مواجه می‌شوند. او به آنها اجازه بازرسی بدنی نمی‌دهد. چون یک دختر است! همان جا مأموران او را بازداشت می‌کنند و به خانواده‌اش اطلاع می‌دهند تا برای تعیین تکلیف وضعیت دخترشان به دادسرای ارشاد مراجعه کنند. با پرس برای آزادی سحر وثیقه ۵۰ میلیون تومانی تعیین می‌کند و تا خانواده خدایاری این پول را فراهم کنند سحر چند روزی در بازداشت می‌ماند. چند هفته بعد سحر برای گرفتن گوشی تلفن همراهش به دادسرای ارشاد مراجعه می‌کند و به گفته خواهرش آنجا از کسی می‌شنود که باید شش ماهی زندانی شود. بعد از مدتی پرونده او از دادسرای ارشاد به دادگاه انقلاب منتقل می‌شود و چند ماه بعد روز دادگاهِ سحر فرامی‌رسد اما قاضی پرونده به دلیل فوت یکی از اقوامش در محل دادگاه حاضر نیست و جلسه دادگاه برگزار نمی‌شود. سحر از دادگاه خارج می‌شود و خودش را آتش می‌زند. او را به بیمارستان منتقل می‌کنند تا این‌که روز دوشنبه ۱۸ شهریور براثر شدت سوختگی فوت می‌کند.

یک خطای محاسباتی

با انتشار مرگ سحر خدایاری، موجی از واکنش‌ها در شبکه‌های اجتماعی و پس از آن در رسانه‌ها و بین چهره‌های مختلف آغاز می‌شود. نکته قابل توجه این است که بسیاری از کاربران به این موضوع اشاره می‌کنند که سحر به دلیل این‌که از زبان فردی درباره مدت محکومیتش در دادگاه اطلاعاتی کسب کرده، پس از بیرون آمدن از دادگاه دست به خودسوزی زده است در صورتی که به گفته خواهرش «او در دادسرای ارشاد و هنگام تحویل گوشی تلفن همراهش از کسی شنیده است که باید شش ماهی زندانی شود.» یعنی اگر سحر اواخر اسفند بازداشت شده باشد احتمالاً اواخر فروردین یا اوایل اردیبهشت ماه برای گرفتن گوشی تلفن همراهش به دادسرای ارشاد مراجعه کرده و این جمله را در دادسرای ارشاد شنیده است نه دادگاه انقلاب! یعنی سحر حدود پنج ماه پیش، نقل قول ۶ ماه زندانی شدنش را شنیده است نه در روز حادثه و نه در دادگاه انقلاب و این یعنی او فرصت برنامه‌ریزی برای اقدام به خودسوزی را داشته است.

دومین خودکشی

نکته بعدی این‌که ۱۴ شهریورماه که هنوز موج خبری برای سحر خدایاری آغاز نشده بود خواهرش بدون ذکر نام واقعی سحر در گفت‌وگو با روزنامه شهروند گفته است: «خواهرم سابقه بیماری و اختلال روانی (دوقطبی) داشت و چند سال پیش در دوران دانشجویی یک بار اقدام به خودکشی کرد. مدتی هم در بیمارستان بستری شد که همه مدارک پزشکی‌اش موجود است.»

همه این‌ها نشان‌دهنده این واقعیت است که پیش از داغ شدن ماجرای خودسوزی سحر خدایاری، خانواده‌اش به شرایط روحی و سابقه اقدام به خودکشی‌اش اذعان داشته‌اند. به تعبیر دیگر، خودسوزی سحر در مقابل دادگاه انقلاب دومین اقدام به خودکشی‌اش بوده است.

درباره ماجرای خودسوزی سحر شاید نتوان به‌صورت مشخص و دقیق گفت که به چه میزان بیماری، مشکلات خانوادگی یا مشکلاتش در مواجهه با جامعه بر تصمیم و اقدامش برای خودسوزی تأثیر داشته است اما می‌توان گفت که اگر سحر دچار بیماری یا مشکلات روحی و روانی بوده است، باید زوتر از این‌ها برای درمانش چاره‌ای می‌کردند.

نهنگ آبی

همه می‌دانند خودکشی به روش خودسوزی از خشن‌ترین، تلخ‌ترین و دردناک‌ترین خودکشی‌هاست؛ زیرا با مرگی آنی و در لحظه همراه نیست. خودسوزی روشی است همراه با جنبه‌های نمایشی برای جلب توجه و تحریک احساس ترحم و واکنش دیگران اما دریغ از این‌که برخلاف باور افرادی که اقدام به خودسوزی می‌کنند به راحتی نمی‌توانند از این مهلکه نجات یابند و عموماً به دلیل شدت سوختگی به کام مرگ می‌روند. در خودسوزی دلایلی مانند اختلالات روانی، جسمی، بیولوژیکی و ژنتیکی با انگیزه‌های خانوادگی، مالی، تحصیلی، اجتماعی و... درمی‌آمیزد و فاجعه‌آفرین می‌شود. مردها معمولاً با سلاح گرم، حلق‌آویز کردن و یا پرش از بلندی پرونده زندگی‌شان را مختومه می‌کنند درحالی‌که زنان بیشتر با دارو، سموم و یا به شیوه خودسوزی مهر ابطال به شناسنامه‌شان می‌زنند.

همه این موارد نشان‌دهنده این واقعیت است که خودسوزی به دلیل عوامل پنهانش بازی مرگی است که اگرچه مانند بازی نهنگ آبی، منشأ رفتارهای نمایشی دارد اما بروز و ظهورش آن‌قدر خاموش است که می‌تواند نگرانی‌های جدی را برای خانواده‌ها و مسؤولان مدیریت سلامت جامعه ایجاد کند، چه قربانی سحر باشد چه دیگرانی که به دلیل حفظ آبروی خانوادگی هیچ‌گاه راز خودسوزی نزدیکان‌شان برملا نمی‌شود.

موج آبی

دوشنبه ۲۱ مردادماه زنی ۵۵ ساله در برازجان اقدام به خودسوزی می‌کند و می‌میرد، ۱۰ تیرماه دختر آران و بیدگلی در شهرک صنعتی صباحی بیدگل خودش را آتش می‌زند و او هم به کام مرگ می‌رود، ۴ تیرماه فردی در وزارت ارتباطات اقدام به خودسوزی می‌کند که خوشبختانه جان سالم به درمی‌برد. این‌ها تعدادی از اخبار خودسوزی در ماه‌های اخیر است که تنها در حد یک خبر یا با واکنشی محدود فراموش شده‌اند. از حیث ابعاد انسانی تفاوتی بین خودسوزی این افراد و سحر خدایاری وجود ندارد اما چرایکی فراموش می‌شود و دیگری به موج خبری تبدیل می‌شود؟ واقعیت این است که رسانه‌ها به رویدادهای پیرامون ما فارغ از دلایل بروزشان، ضریب می‌دهند.

میانبر ورود زنان به ورزشگاه‌ها

این روزها بحث ورود بانوان به ورزشگاه‌ها داغ است و بروز چنین واقعه‌ای توانست شرایط سوارشدن ذی‌نفعان این بحث را بر این موج خبری و تحریک احساسات افکار عمومی فراهم کند؛ به همین دلیل در این ماجرا از بالاترین مقام اجرایی کشور تا سخنگوی دولت، معاون رئیس جمهور، وزیر ورزش و برخی از نمایندگان مجلس واکنش نشان داده و تمایلشان را برای همراهی این موج خبری نشان دادند. جریان‌های سیاسی، اجتماعی و رسانه‌ای هم بیکار نماندند و نهایت استفاده را از این ماجرا بردند تا جایی که پای فیفا، سلبریتی‌ها و ورزشکاران هم به این موج آبی باز شد و به ناگاه سروکله خاندان پهلوی هم برای تسلیت و همدردی پیدا شد. «بی‌بی‌سی فارسی» و «من و تو» شروع به برنامه‌سازی کردند و سخنگوی وزارت خارجه آمریکا درگذشت «دختر آبی» را تسلیت گفت...! این‌که افکار عمومی از این حادثه متأثر و متألم است قابل درک است اما همه می‌توانستند نسبت به خودسوزی بانوی برازجانی و دختر آران و بیدگلی هم همین واکنش را نشان دهند. زیرا عمق آن حوادث از بعد انسانی کمتر از مرگ سحر نبود؛ جز این‌که مرگ سحر در شرایط فعلی مصرف رسانه‌ای دارد و به ابزاری برای پیشبرد اهداف برخی جریان‌های سیاسی تبدیل شده است.

مسخ شدن با رسانه‌ها

نکته مهم دیگر مسخ شدن افکار عمومی در فضاسازی‌های رسانه‌ای است تا جایی که قدرت اندیشیدن از مخاطبان گرفته شده است. در ماجرای مرگ سحر پرسش‌های مهمی وجود دارد که در میان موج آبی گم شده است. سوالاتی از این دست: این‌که سحر چگونه بلافاصله پس از خروج از دادگاه اقدام به خودسوزی کرده است؟ هنگام ورود به دادگاه گالن بنزین کجا بوده است؟ چرا در مقابل دادگاه خودسوزی نکرده است و به سمت خیابان شریعتی رفته است؟ چرا از این رویداد در شرایطی که مردم ما در هر حادثه‌ای دوربین به دست فیلم می‌گیرند، عکس و ویدئویی وجود ندارد؟ و پرسش‌های بی‌شمار دیگری که باید فارغ از هیجانات این روزها برایشان پاسخی جست!

بزرگ‌ترین خطر و آفت این موج آبی به حاشیه بردن اصل موضوع است. یعنی انحراف افکار عمومی و جامعه نخبگانی از دلایل و ریشه‌های واقعی این‌گونه حوادث تلخ در جامعه و معطوف کردن ذهن‌ها به ظواهر هیجانی ماجرا.

دکتر علی عسکری در دیدار با رئیس رادیو و تلویزیون بلاروس تأکید کرد

«خانواده»؛ محور تولیدات رسانه ملی

رئیس سازمان صداوسیما در سفر به بلاروس با رئیس رادیو وتلویزیون این کشور دیدار و درخصوص گسترش تعاملات رادیووتلویزیونی گفت‌وگو کرد.

به گزارش روابط عمومی رسانه ملی، دکتر علی عسکری در این سفر که به دعوت همتای بلاروسی انجام شد، با اشاره به توانمندی‌ها و پیشرفت‌های رادیو و تلویزیون در ایران گفت: کشور ما، کشوری انقلابی است و به برکت انقلاب هر روز در حال رشد و پیشرفت در همه زمینه‌ها هستیم. وی افزود: ما در بخش‌های مربوط به تجهیزات فنی رسانه به خودکفایی رسیده‌ایم و این تجهیزات هم‌اکنون با بالاترین سطح استانداردها در سازمان صداوسیما تولید می‌شود.

رئیس رسانه ملی تأکید کرد: رشد استقلال و پیشرفت ما به‌دلیل تحریم‌های آمریکا در چند سال گذشته بوده و این تحریم‌ها باعث شده کارشناسان و متخصصان ایرانی در زمینه تولید تجهیزات فنی مورد نیاز رسانه با اتکا به توانمندی‌ها و قابلیت‌های داخلی به خودکفایی برسند. دکتر علی عسکری در ادامه با تشریح فعالیت‌ها و اقدامات رسانه ملی در حوزه تولید گفت: تولیدات تلویزیونی ایران، پاک و سالم و با محوریت خانواده است و به‌دلیل توجه به موضوع خانواده و کودک، آثار مناسبی برای گروه‌های مختلف مخاطبان تولید کرده‌ایم.

رئیس سازمان صداوسیما ضمن معرفی دانشگاه صداوسیما و رشته‌های آموزشی آن تصریح کرد: ما از طریق دانشگاه صداوسیما آمادگی داریم تجربیات خود را در زمینه‌های فنی و آموزش نیروهای متخصص در حوزه تولید و خبرنگاری در اختیار کارکنان رادیو و تلویزیون بلاروس قرار دهیم.

دکتر علی عسکری در ادامه با اشاره به فعالیت‌های خبری و رسانه‌ای خبرگزاری ایران پرس، از آمادگی همکاری این خبرگزاری با رادیو و تلویزیون بلاروس خبر داد.

رادیو و تلویزیون در ایران، حرفه‌ای و توانمند است

ایوان آریستون، رئیس رادیو و تلویزیون بلاروس نیز در این دیدار ضمن خوشامدگویی به رئیس رسانه ملی، اظهار امیدواری کرد این ملاقات و امضای یادداشت تفاهم، باعث گسترش روابط رسانه‌ای دو کشور شود. وی با تأکید بر این‌که افزایش شناخت دو ملت از یکدیگر از طریق رسانه، بهترین شیوه گسترش تعاملات است، گفت: تعاملات و تبادلات گروه‌های تولیدی و برنامه‌سازی می‌تواند به این آشنایی و شناخت، عمق ببخشد. در پایان این ملاقات یادداشت تفاهم رادیو و تلویزیونی بین دو کشور امضا شد و رئیس سازمان صدا و سیما از رادیو و تلویزیون بلاروس بازدید کرد.

رئیس رسانه ملی همچنین در دیدار با یوری بندار، وزیر فرهنگ بلاروس تأکید کرد: استقلال کشورها با استقلال فرهنگی‌شان معنا می‌یابد و اگر استقلال فرهنگی کشوری حفظ شد، در وضعیت بحرانی، از تهدیدات داخلی و خارجی به سلامت عبور خواهد کرد.

دکتر علی عسکری در این دیدار با بیان مطلب فوق پیشنهاد کرد دو کشور ایران و بلاروس از تجربیات یکدیگر برای حفظ فرهنگ‌های بومی خود استفاده کنند. رئیس سازمان صداوسیما در ادامه با اشاره به زمینه‌های همکاری در مبادله برنامه‌های تلویزیونی در قالب‌های مختلف سریال، مستند، پویانمایی و... تصریح کرد: تولیدات ما از نظر محتوا بسیار سالم است و در جهت حفظ نظام خانواده و تربیت درست کودکان تولید می‌شود. وی با تأکید بر سطح بالای تولید سریال و برنامه‌های نمایشی در ایران گفت: سریال‌های فاخر مانند یوسف پیامبر و مریم مقدس، مستندهای جذاب و موسیقی‌های بی‌کلام ایرانی از جمله تولیدات مناسبی است که می‌توانیم برای پخش در اختیار رادیو و تلویزیون بلاروس قرار دهیم. وزیر فرهنگ بلاروس نیز با تأکید بر ضرورت گسترش تبادلات فرهنگی و رسانه‌ای دو کشور گفت: در فهرست برنامه‌های فرهنگی و در بودجه وزارت فرهنگ ما، بخشی برای تولید فیلم و سریال در نظر گرفته شده است که البته کافی نیست و بیشتر از روسیه برنامه می‌خریم. وی افزود: از این وضعیت راضی نیستیم و به‌دنبال تولید محتوای بومی مناسب با فرهنگ خودمان هستیم.